

p. 57—64, (16)—(21): **Andrasovszky J.** Előzetes jelentés Kisázsiai steppeterületén 1911-ben tett utazásokról. (Vorläufiger Bericht über die im J. 1911 in den Steppen Kleinasiens ausgeführte Reise.)

Szerző rövid florisztikai vázalattal kapcsolatban ismerteti a czímben megjelölt területre tett utazását, melynek során ez alkalommal 1—2 kivétellel az ott észlelt növényeknek esupána génumuszneveit említi fel. A részletes publicatio értesülésünk szerint a gyűjtött anyag feldolgozása után fog megjelenni.

p. 64—82: **Bezdek J.** Néhány tropikus botanikus kertről és a Bronxparki növénytani intézetről. L.

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botanische Werke.

E. Durand et G. Barratte (avec collaboration de Paul Ascherson, Will. Barbey et R. Muschler) **Florae Libycae Prodromus**, ou catalogue raisonné des plantes de Tripolitaine. Genève, 1910 4° maj, 330 pp. Avec 20 planches.

Egy jelentős és a kritika által eddig kellőképen nem méltányolt műnek a megjelenéséről óhajtunk megemlékezni. A mű a földközi tengerpart egy oly részének tárgyalja flóráját, mely felé éppen jelenleg politikai okokból fordul a közérdeklődés. Ez a munka az előkelő kiállításnak mind amaz attributumával, mint elegáns formátum, művészki kézre valló rajzok stb.-vel jelent meg, mellyet a Cosson-féle művek megjelenése óta ismerünk; ami azonban ezt a könyvet különösen értékessé teszi, az a szövegnek rendkívül gondos szerkesztése s az egyes fajokhoz fűzött számos kritikus fejtétes, melynek legnagyobb része

Im Anschlusse an eine kurze floristische Schilderung beschreibt der Verf. seine auf den gen. Gebieten durchgeföhrte Reise, wobei mit wenigen Ausnahmen nur die Gattungsnamen der beobachteten Pflanzen erwähnt werden. Eine ausführliche Publication soll nach Bearbeitung des gesammelten Materials erscheinen

Von wenigen nach Gebühr gewürdigt ist eines der bedeutendsten Werke über die Flora eines heute aus politischen Gründen in den Vordergrund des Interesses gerückten Teiles des Mediterrangebietes, mit allen jenen Attributen der vornehmten Ausstattung, die wir seit dem Erscheinen der Cosson-schen Werke kennen, als elegantes Format, künstlerisch ausgeführte Tafeln etc., versehen, erschienen. Was aber den Wert dieses Werkes ganz besonders hebt, ist die außerordentlich sorgfältige Redaction des Textes, welcher viele kritische Erörterungen z. gr. T. aus der Feder unseres Altmeisters Prof. ASCHERSON enthält,

mesterünk ASCHERSON PÁL tollából származik. Ezen a helyen tette le Ó ugyanis a libyai Flórával 30 éven át való foglalkozása alkalmával szerzett tapasztalatait, minek folytán ezt a könyvet a Földközi-tenger vidékének flórájával foglalkozók közül senki sem nélküllözheti. ASCHERSON-on kívül e mű létesítése körül BARRATTE G. szerezte a legnagyobb érdemeket.

Általános érdekkű a bevezetésbe iktatott, «Tableau synoptique», mely 1026 mediterraneus növényfajnak az egész földközi medencze partján kezdve Marokkótól Perzsiaig való elterjedését mutatja be tanulságos módon.

F. Hermann: Flora von Deutschland und Fennoskandinavien, sowie von Island und Spitzbergen. Leipzig, Verl. v. Theod. O. Weigel, 1912. 8º 524 p.

Szerencsés gondolat volt a középeurópai botanikusok által leggyakrabban látogatott országokat felőlelő összefoglaló meghatározó könyvet irni, melyet a növénygeographusok is, akiknek az alpesi flórát lépten-nyomon kell a fennoskandináviaival összehasonlítniok, szivesen fognak venni. Bennünket ez a mű főképen azért érdekel közelebbőről, mert a Magas Tátra, a Liptói Kárpárok s a Pieninek flóráját is felöleli.

C. Warnstorff: Der Formenkreis der *Tortula subulata* (L.) Hedw. und deren Verhältnis zu *Tortula mucronifolia* Schwgr. — Hedwigia Bnd. LII. 1912: 65 — 80 — 8º.

Nagyérdemű szerző e czikkében a *Tortula subulata* formakörét dolgozza fel s a köv. sektiókat különbözteti meg: I.

der bei dieser Gelegenheit die Ergebnisse einer 30-jährigen Beschäftigung mit der Flora von Libyen niedergelegt hat und dadurch das Werk zu einem der wichtigsten Nachschlagebücher für alle, die sich mit der Flora des Mittelmeerbeckens beschäftigen, gemacht hat. Ausser ASCHERSON fiel der grösste Arbeitsanteil Herrn G BARRATTE zu.

Von ganz allgemeinem Interesse dürfte das in die Einleitung eingeschaltete «Tableau synoptique» der Verbreitung von 1026 Arten über das ganze mediterrane Becken von Marocco bis Persien sein. D.

Es war ein glücklicher Gedanke eine zusammenfassende Excursionflora für die von den mitteleuropäischen Botanikern am häufigsten bereisten Ländern zu verfassen, die auch den Pflanzengeographen, der doch stets Alpen- und Fennoskandinavisches Gebiet zu vergleichen hat, höchst willkommen sein dürfte. Uns interessiert das Werk noch besonders, als die Flora der Hohen Tatra, der Liptauer Karpathien und der Pieninen mit inbegriffen ist. D.

Der Verf. gliedert in dieser Arbeit den Formenkreis v. *Tortula subulata* in folgende Sectionen I. *Vulgatae*, II. *Intermediae*,

Fulgatae, II. *Intermediae*, III. *Levifoliae*, amelyeken belül subsektiók, igen sok var. és fő következik. A referáló által szerzőnek megküldött hazai «*Tortula subulata*»-k mind *T. serrulata*(FUNK)-nak bizonyultak. Mivel szerző czikke csak átlánosságban említi két hazai lelőhelyet, itt pótoljuk a WARNSTORF revideálta növények lelőhelyét:

Tortula serrulata (FUNK): Javorina Nitr. Aug. 1864 Jos. L. HOLUBY. — Com. Szepes: In der Gegend von Lőcse im Zwanzigergrund c. 700 M., 17. IV. 1910, leg. GYÖRFFY — Lőcse, gegen Dvorec neben dem Kalkseifenbach c. 650 M., 5. VI. 1910, leg. GYÖRFFY — Lőcse, im Zawada-Tal, 700 M., 5. VI. 1911, leg. GYÖRFFY — Lőcse, auf dem Máriaberg, 780 M., 12. VI. 1910, leg. GYÖRFFY. — Poprád: Schlösschen, 12. V. 1906, leg. E. Gy. NYÁRADY — Hung. orientalis: In silvis vallis Malomvölgy pr. Kolozsvár 18. VII. 1911. PÉTERFI — Alpe Paring: Girsea 2300 m. 4. VIII. 896. PÉTERFI.

Tort. serrulata var. *latifolia* WARNST.: Kolozsvár, im Bánya-bükker-Wald II. V. 1901, leg. GYÖRFFY — Hohe-Tátra: Bélaér Kalkalpen auf der «Jähen Leit» 1200 M., 30. VIII. 1911, leg. GYÖRFFY.

WARNSTORF ezikke alapján úgy most már az összes «*T. subulata*»-inkat revidálunk kell.

Hans Buch: *Ueber die Brutorgane der Lebermoose*. — (Mit 3 Tafeln u. 1 Tabelle). — Helsingfors 1911 : 1—70 + 8. Inaug. Diss. 8°.

Igen nagybeesű ezikk, amelynek anyagán szerző 1904 óta dolgozott termesztséi kísérletek alapján. Az irodalom kritikai felhasználásával és saját vizsgálatai alapján májmohok vegetativus szaporodó szerveit következőleg esoprotosítja CORRENS műve nomenclaturájával összhangzásban:

III. *Levifoliae*, in den Sectio- nen werden mehrere Subsect. mit vielen Varietäten und Formen unterschieden. Die vom Referenten dem Verf. geschickten, aus Ungarn stammenden «*Tortula subulata*» — Proben waren alle: *Tort. serrulata* (FUNK); und weil der Verf. nur im Allgemeinen 2 ungarische Standorte erwähnt, zählt der Referent hier die Standorte der von Herrn WARNSTORF revidierten Moose auf:

Es wäre nun angezeigt, auf Grund dieser Abhandlung alle unsere einheimischen «*Tort. subulata*» Exemplare zu revidieren.

Ein sehr wertvolles zusammenfassendes Werk, dessen Grundlage die vom Verf. seit 1904 durchgeführten Culturversuche bilden. Die Einteilung der vegetativen Vermehrungsorgane der Lebermoose erfolgt unter kritischer Sichtung der Literatur und auf Grund eigener Untersuchungen im

Einklag mit der Terminologie d. bekannten Werkes CORRENS's folgenderweise:

1. Brutblätter, 2. Brutkelche, 3. Brutäste, 4. Brutknospen,
A) Umgewandelte Stammspitzen mit $a + b$ Gruppe, B) Die Brutknospen entstehen aus einer einzigen Zelle; a, b, c Gruppe. 5. Brutkörper A) mehrschichtige, B) einschichtige, flächenförmige und oft fast kreisrunde Brutkörper. 6. Brutkörner.

Igen behatóan tárgyalja a «Brutbüschel»-t. A mű első rangú segédmunka, amely CORRENS ismeretes műve II-ik feléül tekinthető.

A. Pascher: *Zur Kenntnis zweier Volvokaten.* (Kleine Beiträge zur Kenntnis unserer Mikroflora. I.) — «Hedwigia» 1912. LIII., Heft $\frac{3}{4}$: 274—28.

Két új Chrysomonadinea-nemzetiséget ismertet szerző az *Agloë* s a bennüket érdeklő *Scherffelia* n. g. e. n.-t. SCHERFFEL ÁLADÁR ugyanis Igló mellől közzöl egy algát (Ber. d. Deutsch. Botan. Gesellsch. Jahrg. 1907. Bnd. XXV. H. 5.: 230—232, Fig. 3) *Carteria dubia* (PERTY) SCHERFFEL néven. PASCHER ezt az alakot egy másik új alakkal együtt a *Carteria* nemzetiségtől SCHERFFEL neve tiszteletré különválasztja mint *Scherffelia dubia* és *Sch. phacus*-t, amely új nemzetiséget a *Carteria* genustól így különbözteti meg a szerző:

Carteria. Zellen im optischen Querschnitte rund; ein muldenförmiger Chromatophor; ein deutliches Pyrenoid.

Sammlung Göschen: H. Miehe, Zellenlehre und Anatomie der Pflanzen (Nr. 556). — M. Nordhausen, Morphologie u. Organographie der Pflanzen (Nr. 141). Leipzig 1911. (Preis in Lwd. gebunden je 80 Pfg.).

Besonders eingehend werden die «Brutbüschel» beschrieben. Das Werk ist ein Hilfsbuch ersten Ranges, welches man füglicher als II. Teil des CORRENS'schen Werkes nennen kann.

Gy.

Der Verf. gibt eine interessante Beschreibung zweier neuer Chrysomonadinen - Gattungen, der *Agloë* und *Scherffelia* n. g. e. n. Der ungarische Algologe A. Scherffel fand bei Igló eine Alge, welche er als *Carteriadubia* (PERTY) SCHERFFEL mitgeteilt hat (Ber. d. Deutsch. Botan. Gesellsch. Jahrg. 1907, Bnd. XXV. H. 5. 230—232, Fig. 3). PASCHER trennt diese Alge von *Carteria* als neue Gattung ab und nennt sie *Scherffelia*, sie umfasst zwei Arten: *Scherffelia dubia* und *Sch. phacus*. Zwischen den Gattungen *Scherffelia* u. *Carteria* bestehen nach dem Verf. folgende morphologische Unterschiede:

Scherffelia. Zellen abgeplattet, z. w. e. i. plattenförmige Chromatophoren; Pyrenoide fehlen.

Gy.

A kitüntő GÖSCHEN - gyűjtemény ismét szaporodott 2 kis kötettel, melyekben az érdeklődő megtalálja tömör összefoglalásban mindenzt, ami a ezúmban megjelölt disciplinákból fontos és szükséges. Míg az illető szakmába kevésbé beavatottat sem fogja zavarjni e könyvecskék tanulmányozásánál a kézikönyvek rengeteg adathalmaza. addig a vizsgákra készülök is nagy hasznossal forgathatják, mint nagy gonddal és ügyesen összeállított repetitoriumot.

**Naturwissenschaftlich - technische Volksbücherei der
Deutsch. Naturw. Gesellsch.** Herausgegeben von Dr. B. Schmid.
— Verlag v. Th. Thomas in Leipzig. Preis pro Heft 20 Pfennige.

A népszerű természettudományi munkákban oly rendkívül gazdag német irodalomban is megállják helyüket a most megindult vállalat füzetei, melyeknek az a céjluk, hogy a természettudományok eredményeit s a technika vivmányait könnyed előadásmódban a legszélesebb köröknek tegye hozzáférhetővé. A vállalat eddig megjelent füzeteiből, melyeknek olesősága nagyban elő fogja segíteni azok elterjedését, mint szakunkat érdeklőket, a következőket emeljük ki:

1. H. Fischer, Die Bakterien. 2. E. Blanck, Wie unsere Ackererde geworden ist. D. Wernicke, Wetterkunde. L.

Die vortreffliche Sammlung GÖSCHEN ist mit den oben genannten 2neueren Bändchen bereichert worden, in welchen die Interessenten in Form eines musterhaft redigierten Compendiums aller Wissenswerte der betr. Disciplinen vorfinden werden. Die weniger Eingeweihten werden dem Verf. dankbar sein, dass sie aus den Wust der in den Handbüchern angeläuften Daten nur das Wichtigste herausgegriffen haben; den sich zum Examen Vorbereitenden wieder könnten wir kaum kürzere und bessere zusammenfassende Werke empfehlen, als diese.

Selbst in der an naturw. Werken so reichen deutschen Literatur werden diese gut redigierten Hefte, die den Zweck erfüllen, die Ergebnisse naturw. und technischer Forschung den weitesten Kreisen in gemeinverständlicher Form vorzuführen, ihren Platz behaupten. Von den bisher erschienenen Heften, deren außerordentlich niedriger Preis sicher viel zu ihre Verbreitung beitragen wird, wollen wir hier nur folgende hervorheben.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: [11](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botan. Arbeiten. 212-216](#)